

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA
KRON 8⁻, ZA DIJAKE KRON 6⁻; POSA-
MEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA
NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10⁻, ZA
DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13⁻

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA URED-
NIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATO-
LIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLA-
MACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO
LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 9. MARCA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 28



Stanovanja in kritja naših vztrajnih čet na jugozapadnem bojišču.

Kosec s planin.

Črtica.

Proti poldnevu se je zjasnilo; megla se je vzdigovala in se umikala proti jugu; le višjih planin se je megla še držala, a tudi tam se je že včasih posvetilo od se-

Ob štirih je Perovec že kosil na planini. Lepo je jutro na planini. Kdor ga še ni preživel, ne ve, kaj je lepo na svetu. Od daleč tam na vzhodu se dani, zvezde ugašajo na nebu, ptiči se oglašajo, solnce se pokaže tam v neizmerni daljavi, kakor kristali zažare kaplje rose na travi in

potem zopet urno na delo. Redovi pokosene trave, ki jih pušča kosa na strani, na planini niso posebni; trava je bolj redka in nizka, vsaka bilka je trdo zaslužena, a kar je trave, je sočna, je žlahtna, kakor je nima nobena dolina. Taka trava nadomeštuje močna krmila.



Svetogorska bazilika: Veliki oltar in prostor pred presbiterjem.



Svetogorska bazilika: Od oltarja sv. Ane proti jugozahodu.

vera jasno nebo. Bilo je o svetem Jakobu in trava na planinah je bila zrela za košnjo.

Perovec, ki je imel globoko doli pod planinami ob skalnatem robu zgrajeno svojo leseno hišo, je pogledal na praگو proti planinam na vreme.

»Marta,« je dejal ženi vesel, »popoldne grem na planino seč. Vreme se jasni in vetrovi obetajo stalno lepo vreme.«

»Hvala Bogu,« odgovori žena, »ponedeljek je in do nedelje je lahko vsa košnja v seniku, če ti ne bo dež nagajal.« In žena se je zasukala pred ognjiščem; tak dan je bilo treba možu pripraviti hrane za cel teden. Moke, slanine, soli, hleb kruha in suhih krhljev, vsega je Marta hitro pripravila. — Kosilo je hitro minulo. Perovec je sklepal dve kosi, pripravil je grablje, vrv, ker se je bilo treba na planini pri košnji ob prepadih privezati, ovčji kožuh za noč in vihar, obul je v živo nakovane čevlje, dal je roko mladi ženi in pobožal petletnega Tončka, ter hitro odšel, da pride še do noči na planino vsaj do senika.

Otožna je gledala žena za njim, ko je stala z otrokom na praگو in ga še oddaleč pozdravljala. Živela sta v srečnem zakonu, in ločitev tudi le za nekaj dni je bila obema težka.

Perovec jo je ravno ubiral proti planini, prijazen vetrič, čist zrak po deževju ga je krepil, vonjal mu je naproti prijeten duh visokih smrek, ki so rasle ob znožju planin. Delo ga je veselilo že mlađega in to veselje mu je lajšalo korak v strmo goro. — Bila je že trda noč, ko je utrujen prišel do senika. Bilo je v njem še toliko lanskega sena, da si je napravil udobno ležišče; ogrnil se je s kožuhom in kmalu zaspal. Zelo utrujen se je zbudil enkrat iz težkih sanj. Bledlo se mu je v spanju, da je Tonček padel v potok poleg hiše, da je bil potok kakor velika reka, in da je skočil za njim in ga z največjim trdom rešil iz valov.

Pokrižal se je in zamrmral: »Kaj se vse pritakne človeku v sanjah!« Vstal je in stopil iz senika; goste zvezde so svetile na nebu; ura je dve, še dobro uro, potem pa treba na delo,



Svetogorska bazilika: Pogled od oltarja sv. Jožefa proti severovzhodu.

cvetkah, tajni božji mir vlada vsepovsod, in iz nižave doli se kakor potopljeni zvon iz jezera začuje jutranja: »Zdrava, Marija!«

Perovec poklekne na kamen in opravi svojo jutranjico, moli za srečo pri nevarnem delu, za ženo in otroka tam doli, in

Že dvajset let hodi Perovec vsako leto na planino. Najprej več let z očetom in potem sam. Medtem je bil pri naboru potrjen in je služil pri planincih tri leta, potem se je vrnil domov; oče mu je izročil posestvo, oženil se je z Marto. Vse to mu

med košnjo prihaja na misel, in planina se mu dozdeva vedno lepša.

Le en bridek spomin ima s planine. Oče se mu je postaral, opešal je, a bil je s planino zraščten, še v poznih letih je hodil s sinom na planino.

»Oče, pa bi doma ostali, saj bom lahko sam pokosil,« je dejal večkrat očetu; »ko sem bil jaz otrok, ste morali tudi vi sami opraviti košnjo.«

A oče se ni dal pregovoriti.

»Da sem le enkrat tam gori, potem je vso dobro, kosa mi reže kakor pred petdeset leti.«

In res se je oče na planini vselej pomladil. Kakor da bi bil pozabil na svoja leta. — Tako sta pred desetimi leti kosila tam ob robu.

»Oče, tukaj bom sam pokosil,« mu je prigovarjal sin; a oče se je čutil mladega;

nine, obolela je, in skoraj pet let sta morala čakati, da so jima Tončka krstili.

Bilo je proti poldnevu. Dasi na planini ni vroče, vendar je pot zalival Perovcu njegov zagoreli obraz, in tedaj je prenehal z delom. Použil je skromno kosilo, in opoldne je hitel na vrh planine, od koder se je videla v zarezi med gričema njegova, ob robu stoječa hiša. Bila sta z ženo zmenjena: kadar je v oddaljeni cerkvi zazvonilo poldan, je bil mož na vrhu planine in žena mu je skozi okno izpod strehe pomahala z belim robcem v pozdrav in v dokaz, da je doma vse zdravo in vse v redu. Mož je zavriskal, in če je sever vlek, je žena vselej slišala njegov pozdrav.

Štiri dni je Perovec že kosil in spravljal seno na planini. Senika je bilo že polovica napolnjenega, s prijetnodiščim senom, in štirikrat je z vrha planine že pozdravljaj dom, od koder mu je beli robec vedno naznanjal, da je doma vse zdravo.

Peti dan je bilo še vedno ugodno vreme, le tuintam se je prikazala v daljavi kaka me-

je stalo solnce še nizko; potem je bilo zopet vse tiho.

»Eh, kaj se begam,« se je osrčeval, »doma je itak vse v redu; deček se pred hišo igra in vprašuje mater, če bo kmalu kuhano. Žena pripravlja kosilo in krmo za živino, vse gre kakor ponavadi.« In vendar se ni mogel prav umiriti; noben dan še ni tako težko čakal poldneva, da pride na vrh in se prepriča, da je ves njegov strah za dom prazen. Naposled se vendar približa poldan, in Perovec se napoti na vrh; ne ve, zakaj, tako težke so mu danes noge in dolga se mu zdi pot na vrh planine. Prav dobro se je moral odahnuti, da je zavriskal kakor ponavadi. In vendar se mu je zdel glas bolj boječ in manj krepak kakor sicer.

Nestrpno je čakal pozdrava z doma. Dalje je čakal kakor druge dneve. No, sedaj se nekaj giblje skozi okno, a to ni bel, to je — rdeč robec, ki ga vidi. On misli, da ne vidi prav. Toda mahanje je trajalo nenavadno dolgo, in čisto natančno je videl res rdeč robec. — Kaj bi to bilo? Ali je ogenj, bolezen, ali nesreča? Morda se je res Tončku kaj primerilo, kakor je sanjal.

In kakor da bi bil kdo kuril za njim, tako je hitel s planine proti domu. Na prelazu, kjer se zavije pot v dolino, sreča soseda, ki je imel pol ure daleč od njega



Svetogorska bazilika: Pogled v cerkev izpred samostana.

Če ti, zakaj bi jaz ne mogel! — Sin je kosil naprej, oče za njim, in preden se je mladi dobro zavedel, je zdrknil oče v prepad in le malo dni je še preživel doma vsled poškodb.

To je bilo ravno ono leto, ko se je mladi oženil. Mlada žena se je prestrašila, ko so prinesli očeta skoro mrtvega s pla-

glica in dan je bil vroč in soparen. Perovec je bil ta dan bolj nemiren, sam ni vedel, zakaj.

»Soparno je k dežju se napravlja,« je tolašil sam sebe. Zdelo se mu je, kakor da bi slišal zvon, in vendar



Vojni tovariš alpskega gorovja.



Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

In ta pogled jo je ganil. Vsled vpliva nočnih misli je stopila k njemu, pripognila se in se z ustnicami dotaknila njegovega čela in usten. In zdelo se je, da je takrat vzkipele njeno čustvo in pretrgalo vse ovire; spustila se je v krčevitobolosten jok, in gorak potok solza se ji je udril na lice njenega moža. V tem krstu solza je bila prerojena njena prava ljubezen.

Služkinja Kate je tekem dneva razlagala ostalemu služabniškemu osebju, da se nikoli ne more izreči o ljudeh prave sodbe. Mislila je, da se gospod in gospa zelo malo zmenita drug za drugega, kolikor je namreč mogla presoditi s svojim

ostrim pogledom. In glej, ta dogodek je vse razkril. »Kdo bi si bil mislil,« je dejala, »da zamore gospa Outram jokati? In jokala je kot otrok.«

Toda drugi niso prikrivali svoje nevere. Dejali so, da je vse samo komedija.

Kate se je razjezila, pa ne radi krivične sodbe o svoji gospodinji, temuč radi obdolžitve, da se je motila v svoji sodbi.

XXXIII. Lisheen.

Trije meseci so kmalu pretekli. Dan, ko bi zaprti prebivalci Lisheena morali na prosto, je bil pred vrati. Na vseh straneh so se vršile velike priprave za važni dogodek, ki ga je po splošnem mnenju morala spremiti javna demonstracija.

Pierre in Debbie Mc Auliffe sta bila izpuščena osem dni, preden oče in mati. Toda znanci so ju pridržali pod pretevzo, da se morajo vrniti vsi skupaj. Kar se tiče dogodkov za časa zapora, so jih jima popolnoma zamolčali; tako nista izvedela, da imata spet dom. Pierre je že iskal službo v Traleeu.

In ko je slednjič napočil veliki dan, je bilo mesto natlačeno polno vsakovrstnih vozov. Zdelo se je, da je vsa okolica prihumela skupaj, da prisostvuje veliki ovaciji, ki so jo morali prirediti žrtvam veleposestva. Pred vrati mestnega zapora se je bila postavila deputacija. V hipu, ko sta se prikazala stara človeka na vratih, so zorili glasni klici v pozdrav in tajnik deželne lige je v veliko zadrego obeh bral navdušen govor, v katerem je slavil z največjim razmahom njun pogum. O ovaciji in presenečenju, ki sta ju čakala, ni bilo v govoru niti besedice. Pierre je parkrat poizkusil, da bi prodril skrivnost, ki je obdajala njihovo oproščenje. Nestrpno je začel vpraševati:

»Kaj se vendar godi? Kam gremo? Saj nimamo nobenega doma več.«

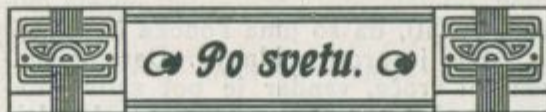
Toda vedno se je glasil odgovor:

»Tiho! Tiho! Ali ne moreš strpeti? Počakaj, da vidiš, kaj so storili zate sosede.«

Družina Mc Auliffe je kvečjemu upala, da se nastani v kakšni koči deželne lige.

svojo hišo. Bil je kakor pripravljen za pot, imel je na glavi vojaško kapico. Resen je pozdravil Perovca in mu segel v roko.

»Hajdi, gremo na vojsko,« je dejal so sed, ko je spoznal, da Perovec o tem še nič ne ve; »jutri ob osmih moramo biti v vojašnici. Tudi tebe čaka poziv doma.« Perovec ga pogleda in reče:



26. febr. Naše čete so prodrle do ožin vzhodno in severno od Drača. Sovražnik se umika na ladje.

no od Drača; od tam so pregnali zadnje sovražne straže. Ob jutranjem zoru so vdrli prvi oddelki v mesto, ki so ga sovražniki zažgali na več krajih. Požare so naši vojaki kmalu omejili.

27. febr. Nemci so pri Verdunu deloma prodrli trdnjavske utrdbe. Brandenburške čete so prodrle do vasi in do



Alojzij Jesih
sanitetni podčastnik, padel na južnem bojišču.
R. I. P.!



Adalbert Galovič
padel dne 29. decembra 1915 na laškem bojišču.
Bož ti daj pokoj!



Josip Prevc
iz Brezovice, padel ob Dnjestrju 11. jun. 1915, član izobr. društva na Viču. Na svidenje!



Martin Škerjanc
padel dne 27. februarja 1915 na severnem bojišču v Karpatih.
Svetila ti večna luč!



Avgust Kosanc
od Dev. Mar. v Polju, umrl v Boh. Bistrici 23. jan. 1916.
Počivaj v miru!



Jožef Stožir
predmojster, padel na južnem bojišču.
Bož te poplačaj!



Janez Černič
iz Doba pri Vrbi ob Jez., odlik. z veliko srebrno svetinjo, ranjen 7., umrl 20. novembra 1915.
Do svidenja!



Lovro Božnar
iz Št. Ožbolta pri škofiji Loki, je padel dne 22. novembra 1915 na laškem bojišču.
Pokoj ti in mir!



Jožef Levstek
iz Travnika, član poštoškega Orla, je padel dne 30. junija 1915 na laškem bojišču.
R. I. P.!



Andrej Kozelj
iz Olševka nad Kranjem, padel na laškem bojišču 1. jan. 1916.
Prijatelj, na svidenje nad zvezdami!



Jernej Novak
rojen v Trojanah, je padel dne 4. jan. 1916 na gori sv. Mihaela.
Slava ti in pokoj!



Franc Slanovec
od Sv. Jakoba v Koprivni na Korošk., član izobr. društva, ranjen umrl 14. oktobra 1915.
Počivaj v Bogu!

»V božjem imenu! Če ni drugače, gremo...« Velik, teman oblak se je prikazal izza gora, — »Nevihtha bo!« sta izpregovorila soseda...



27. febr. Danes zjutraj so zasedle naše čete po zmagovitih bojih Drač. Eden naših oddelkov je vdrl že včeraj dopoldne v ognju laških topov iz ladij čez severno zemsko ožino in je prišel do Portesa, ki je oddaljen šest kilometrov od Drača. — Čez južno ožino so čete bolj počasi prodirale, ker so bile hujše izpostavljene topovom sovražnih ladij, a vendar so posamezni oddelki prebredli, preplavali in s plavi prišli zvečer do mosta, ki je vzhod-

oklopne trdnjave Doumont ter jo vzele z naskokom. Na planoti Vevre so vrgle druge čete sovražnika do pokrajine pri Marche-Ville, tu so zasledovale ubežnega sovražnika. — Drugi dan so Francozi pozkušali s petkrat ponovljenimi napadi novih čet pridobiti nazaj oklopno trdnjavo Doumont, pa so bili vselej odbiti ob hudih izgubah. Zahodno od te utrdbe so Nemci zasedli Champ-Neuville in so napredovali med boji do južnega roba gozda, ki se

Po dolgem govoričenju in po brezštevilnih čestitkah se je začel premikati zmagoslavni izprevod, ne da bi le količkaj razodeli skrivnost. Na prvem vozu so sedeli godci, nad njimi je ponosno plapolala zelena, obledela, a nepremagana zastava. Nato je prišel voz z očetom in materjo v spremstvu dveh prijateljev. Sledila je dolga vrsta voz, slavnostni gostje so vihteli zelene vejice. Tu in tam je kdo igral na harmoniko ali koncertino za žive in mrtve in sicer vsak popolnoma neodvisen sam zase. Ko je godba igrala »Bož čuvaj Irsko!«, so posamezni umetniki igrali »Zastava zelena plapolaj!« in »Mladič iz Wexforda«. Sredi izprevoda sta sedela na vozu velike družbe Pierre in Debbie, da so ju ljudje takoj lahko opazili. Njima je sledil voz za vozom, vsak okinčan in ozaljšan s cclim gozdom vej. Ves izprevod je bil dolg nekaj kilometrov.

Stari oče in mati, Pierre in Debbie so vsi začudeni vpraševali:

»Kaj to pomeni? Kam se vendar peljemo?«

Toda odgovor se je glasil:

»Nabocklish!« ali »Bid-a-hust!«¹ ali sličen angleški izraz.

• • •

Slednjič so dospeli v Lisheen. Vozovi so se izognili, da se je mogla peljati mimo družina Mc Auliffe. Prej je držala ozka steza k hiši, ozka steza skozi vrata, polpodrta, v tečajih škripajoča vrata. In zato se ni čuditi, če stara dva nista mogla spoznati vhoda k hiši, kajti modra železna vrata so se blestela med kaneliranimi cementnimi podboji. Toda morali so izstopiti in stopiti po tlakani poti na dvorišče.

»Kam nas peljete?« je vprašala starka. »To pač ni Lisheen!«

»Molčite vendar! Ali ne morete počakati, da se vse konča?«

Kjer je bil na dvorišču kup gnoja, je zelenela ljubka trava, ograjena z velikimi, pobeljenimi kamni. Stare, slamnate lope so bile izginate; na njih mestu so se dvigali kamniti, s korci pokriti skednji in hlevi. V njih je stalo sedem krasnih krav. In naj-

¹ »Dajte mir!« ali »Bodite tiho!«

važnejše — stala je tu visoka, tudi s korci pokrita hiša in mesto prejšnjih lukenj so zrla velika okna. Presenečenje dobrih ljudi je bilo brezmejno.

Vsa soseska se je bila zbrala na dvorišču ali pa je stala na vzvišenih robovih jarkov, da bi pač videla, kako se vračajo žrtve veleposestva. Ko so vstopili na dvorišče, so se razlegli gromoviti živijo-klici in dobra družina Mc Auliffe je bila vsa omočena vsled kora »Cead mile failtes!« (»Stotisočkrat dobrodošli!«) in »Dobrodošli doma!« Vse je dihalo najčistejšo prisrčnost in sočustvovanje.

In na vratih sta se prikazala gospod Hamerton in Claire. Gospod Hamerton je povzdignil roko, da bi zapovedal molk in pomiril navdušene klice, ki so ga sprejeli. Takoj je nastala tišina — tišina velikega, veselega pričakovanja.

Gospod Hamerton se je počasi in zaničljivo ozrl po krogu tesnonadrenjane množice, in vsled njegovega molka je postala še večja tišina. Nato je začel v mirnem tonu, ki je lasten Angležu. Četudi so bila njegova izvajanja šaljiva in dobrodušna,



Pogreb petero junakov, ki jih je ubila bomba sovražnega letalca 10. oktobra 1915 v Kostanjevici. X Nadvojvoda Jožef. Pogreb vodi vikar štanta.

razteza severovzhodno od Brasa. Vzhodno od utrdbe so nemške čete osvojile razsežne trdnjavske naprave Hardmont. Na ravnini Vevre nemške čete napredujejo proti znožju odseka Cotes Loraines. Število neranjenih ujetnikov znaša dosedaj 15.000, ki se še vedno množe.

27. febr. Na primorski bojni črti so se zopet razvili živahni boji pehote. Še pred dnem so napadli naši oddelki goriškega območja pri Pevmi sovražnika, ki je še spal, mu razsuli in zasuli jarek in se s šestinštiridesetimi ujetniki vrnili v svoje postojanke. — Na robu Doberdoba so Lahi ob straneh gore sv. Mihaela in vzhodno od Polazzo napadali, a smo jih odbili in ujeli 127 sovražnikov, med njimi šest častnikov. — V Trbiž je zopet padlo nekaj granat iz laških pomorskih topov, ki streljajo na veliko daljavo.

28. febr. V Draču so naše čete dosedaj zaplenile 23 topov, med temi šest obrežnih topov, 10.000 pušk, mnogo streliva, živeža in 17 jadrnic in parnikov. Kakor se zdi, so se morali Lahi v velikem neredu hitro umakniti na svoje bojne ladje.

28. febr. V Šampanji na francoskem bojišču so nemške čete zasedle vas Novarin in dva kilometra napredovale, ujele 26 častnikov in 1009 mož; polastili so se devet strojnih pušk. — Pri Verdunu so Francozi zopet napadali, da bi trdnjavi Doumont in Hartoumont nazaj dobili. Pa vsi ti napadi so bili odbiti. Nasproti pa so Nemci pregnali Francoze iz polotoka Champ-Neuville in so zopet pridobili na ozemlju proti Brasu. Tudi na planoti Vevre so nemške čete napredovale.

29. febr. Pred Verdunom so nemške čete vzele tudi



Spomenik petero junakom. Med njimi je Fr. Peterka iz kamn. okolice.

utrdbo, ki stoji severovzhodno od vasi Doumont; na planoti Vevre so napredovale skozi kraje Dieppe, Abancourt, Blanzee. Do včeraj smo ujeli 228 častnikov, 16.575 mož, zaplenili 78 topov, med njimi mnogo težkih najnovjših, 86 strojnic in nepregledno vojnega blaga.

1. marca. Na nemško-francoskem bojišču hudi topniški boji. Francozi se upirajo z močnimi silami nemškemu navalu. — Pri Meninu je padel angleški dvokrovnik, piloti ujeti. Pri Soissonu so Nemci ujeli dva francoska dvokrovnika.

1. marca. Nemški podmorski čolni so potopili pred Le Havre dve francoski pomožni križarici in eno oboroženo angleško opazovalno ladjo pri ustju Temze. — V Sredozemskem morju je bila potopljena francoska pomožna križarica »La Provence« na potu v Solun. Od 1800 mož je bilo dosedaj rešenih le 696 mož.

* * *

Drač v naših rokah.

Laški listi morajo svojim ljudem tudi sporočati, da so naše čete po hudih borbah zasedle Drač. Tolažijo pa se s tem, da sploh niso nikoli mislili resno braniti Drača. Lahi so samo zato baje poslali nekaj vojakov v Drač, da so zbrali ostanke

se vendar ni mogel otresti nekega posebnega, zabavljivega tona.

»Prijatelji moj!« je začel. »Neki angleški državnik je dejal, vsi Irci so prismojeni in Irska ni nič drugega kakor velika, a ne posebno dobro nadzorovana norišnica. (Velik smeh.) Drugi angleški državnik je menil, da so Irci veliki otroci. (Smeh, a ne tako močan ko prej.) Jaz bi rajši pritrdil zadnjemu nazoru. Vi ste prav čudovito ljudstvo, če je treba, da se ogledujete in postopajsko vohunite, kaj se godi na obeh zemeljskih tečajih. Toda naravnost predse ne zna noben človek gledati; kar vam leži tik pred nosom, ne opazite, zato ste slepi. (Hihetanje in rastoče pričakovanje.) Vi ste namreč prišli do zaključka, da je povrnitev te uboge družine na njeno posestvo moje delo in moja zasluga. (Klici: »Saj je, saj je, Vaša milost! Vi ste to storili! Bog Vas blagoslovi!«) In vendar se niste nikoli bolj zmotili. Vse moje delo je v tem, da sem izvrševal kot nekakšen pooblaščenec načrt velikodušnega moža, ki je vse delo zamislil v svoji dobrosrčnosti in blagodušnosti. Več nisem storil. (Klici: »Tudi Vi bi bili storili!

Volje Vam ni manjkalo!«) A veseli me vsaj, da sem napravil, kolikor sem. Nekaj pa vam moram povedati in razložiti, in sicer se mi zdi najboljšo, če pripovedujem povest.«

Velika množica se je drenjala okoli njega kakor v mali podružnici pri nedeljski pridigi ter hotela že na ustih razbrati vsako besedo.

»V nekem klubu v Dublinu — ni še dolgo tega — je sedelo veliko število veleposestnikov ter se posvetovalo, kako in kaj bodo počeli s svojimi najemniki prihodnjo zimo. Skoraj enoglasno so sklenili, da ohranijo stari, preizkušeni sistem izsesavanja in zatiranja. (Klici: »Kazen božja nadnje!«) »O tem nismo nikoli dvomili!« In dovoliti bi ne smeli nobenega popusta, nobene prodaje. A neki mladi gospod je vendar imel toliko poguma, da je ugovarjal. Mnogo je bral in mnogo mislil ter prišel do zaključka, da je še nekaj drugega na svetu, kakor pa izžemanje ubogih najemnikov do zadnjega vinarja, ki ga potem zapravijo s konji in psi. (Klici: »Bog, to je bil čuden veleposestnik! Dal Bog, da bi jih bilo več

takih!«) Trdil je, da ne odgovarja resnici, da bi najemniki živeli boljše kakor pa veleposestniki. Tudi nimajo trikrat na dan svežega mesa (velik krohot), tudi ni res, da je v vsaki hiši klavir, da nosi vsaka žena plašč iz tuljnjevega krzna. (Podvojen smeh.) Seveda so mu ugovarjali, in —

Gospod Hamberton je premolknil, da bi govor bolj vplival. Napetost je rastla, da so ljudje postali razburjeni.

»Nato,« je nadaljeval, »so pozvali mladega veleposestnika, naj dokaže, zahtevali so, naj se udinja kot navaden hlapec pri najemnikih, naj ž njimi živi, dela, uživa isto hrano, isto trpljenje. In čudno, mož je ponudbo sprejel, zapustil vse udobnosti in prijetnosti ter postal navaden hlapec.«

Med množico je zavrvelo; kajti gospa Mc Auliffe je glasno zajokala in zaman izkušala nekaj povedati. Debbie je vsa obledele. Gospod Hamberton je odločno pozval k miru. Na vsak način ni smel pripustiti, da bi mu kdo pokvaril dramatični konec njegove povesti. A prodirajoče motreči pogled Debbie ga je skoraj zmedel.

»In on je vsepovsod potoval. Najem-

srbskih, črnogorskih in albanskih čet. To so dosegli in zato so lahko zapustili Drač. Ne čudimo se laškimi listom, da tako pišejo, ker poraze vsaka država le nerada prizna in jih ljudem kolikor mogoče prikriva.

Tembolj pa moramo biti mi veseli, da se je našim hrabrim četam posrečilo v tako kratkem času tako častno izvršiti to silno težko vojno nalogo. Šele pozneje nam bo mogoče to junaštvo, to vztrajnost naše armade dostojno oceniti, ko se nam bodo razkrile podrobnosti o težavah, ki so jih naši vojaki morali pretrpeti zadnji mesec v Albaniji. — Posebno hudi boji so bili zadnje dneve, in vendar se vidi iz uradnega poročila, da so naši z napadom presenetili sovražnika; ker bi si sicer ne mogli razlagati, da je moral pustiti sedem obrežnih topov, ki bi jih bil gotovo rad vzel s seboj, ako bi bilo to mogoče.

Drač je precej umazano in zapuščeno mesto; ima v mirnih časih kakih 7000 prebivalcev. Drač je glavno пристanišče albansko. Lega je za luko naravnost vzorna, in moderna država bo na tem mestu znala napraviti varno in trdno opirališče. — Zdi se, da so naše čete z zasedenjem Drača dovršile svojo glavno nalogo v Albaniji, ker bolj proti jugu se bodo boje-

vale v zvezi z Bolgari. Borba za Valono se bo izvojevala skupno z našimi bolgarskimi zavezniki. — Italija je s porazom pri Draču dobila zopet pošteno plačilo za svojo nepošteno verolomnost. Lahki so imeli Albanijo pred vojsko v svojih rokah kakor zrelo hruško. Naša država jim je sama od sebe v svoji ponudbi, da ostane Italija nevtralna, priznala nadvlado nad Albanijo, s tem se je odrekla vsakemu vplivu, in prepustila tudi to morsko obrežje Lahom. Toda ti zaslepljenci tudi s tem niso bili zadovoljni, zato pa sedaj ničesar nimajo! Upajmo, da jih združene avstrijsko-bolgarske čete prav kmalu vržejo še iz zadnje postojanke, iz Valone, potem bo enkrat Albanija, ta skakajoča točka, vendar enkrat mirna.

Francozom gre trda.

Nepričakovano so Nemci pričeli z ofenzivo tam, kjer so jo Francozi najmanj pričakovali. Na ljubo Angležem so se posebno na Flanderskem pripravljali za ofenzivo, ker so Angleži vedno povdarjali, da je od tukaj pričakovati glavnega nemškega napada spomladi. Seveda Angleži se za Francoze malo menijo, njim je samo za Calais, od koder ni daleč v

London. Sicer pa je Angležem prav, da kolikor mogoče vse države v Evropi izkrevave, ker že sedaj pišejo listi o gospodarski vojski Angležev po sklenjenem miru. Angležu je vojska, kakor sploh vse, samo kupčija. Zato nam more zaslepljenost pri Francozih, Lahih in Rusih, ki še vedno pobirajo kostanj iz žerjavice za Angleže, razložiti samo državni ponos, ki se težko vda priznanju, da je njegova armada podlegla, in pa angleški denar in



Naša patrolja na pobočju gore Krna v popolni zimski opravi.



(K opisu, priobčenem v „Ilustriranem Glasniku“ štev. 26.)

Pogreb župnika Fabianija,

ki je dne 12. februarja 1916 postal žrtev laške granate, ko je udarila v župnišče pri Sv. Luciji. — Prepeljan je bil v Podmelec, kjer je zvečer preminul.

angleško časopisje, ki ima še vedno svetovno nadvlado. Če pa vlade ne opazijo, da trpe in krvave samo za Angleže, bodo naposled to spoznali narodi sami in prisilili svoje vlade na druga pota. Ako je še kaj zdravega razuma med ljudmi, mora kmalu priti do tega, in takrat bo konec vojske.

Do tedaj pa moramo potrpeti kakor je v potrpežljivosti čakal ošak Noe v barki, da se prikaže suha zemlja. Sveto

niki so se seveda branili sprejeti delavca, ki ima bele roke in nežen obraz. Slednjič je dospel k neki hiši. Nože so ga bolele; lačen, utrujen do smrti, je bil že sit svojega podjetja. Pri hiši je bil prisrčno sprejet; dali so mu jesti in piti, nazadnje so ga sprejeli za hlapca. Ostal je tam nekaj mesecev. Med tem časom je, čisto umljivo, prav malo delal, kajti veleposestniki se ne pečajo mnogo z delom, dokler lahko žive ob svojih rentah. Nato je obolel. Najemnica mu je stregla kakor mati. Nekega lepega dne so bili dobri ljudje izgnani na cesto. Srce mu je krvavelo, a bilo je še prezgodaj, da bi se dal spoznati. Hotel je videti, česa so zmorni veleposestniki, in urediti razmere družine, da jih nihče več ne more nadlegovati. Tistega dne, ko so bili izgnani, je sicer vse storil v tem smislu, a razumeli so ga napačno, kar je na Irskem povsem razumljivo. Kleli so ga in ne hvalili. Pri vas je namreč šega, da tako poplačate svojim prijateljem.

V tem hipu je slednjič prišla stara žena Mc Auliffe k besedi.

»Jaz nisem nikoli dvomila o njem in

sem vedela, da je dober mož. Ko je odhajal, sem mu dejala: Bog z Vami in Bog Vas blagoslovi.«

Njen vzklik je med množico vzbudil največjo radovednost. Očividno so se jim obetala velika razkritja. Vse se je trlo in zijalo v govornika.

»Tiho, žena!« je zagrmel gospod Hamberton. »Naj končam. Potem lahko klepetate, kolikor Vam drago.«

»Najbolj čudno,« je nadaljeval, »najbolj čudno pa je, kar moram povedati zdaj.

Mladi gospod je imel navado, da je hodil na majhen hribček in tam v razvedrilo bral na glas mesta iz neznanega, skrivnostnega pesnika, ki mu je ime Šekspir. Nekateri verzi so se res glasili prav krvoločno, drugi spet zelo lepo in prijetno. Neki mladenič in neka deklica, ki ju nočem imenovati, sta vohunila za njim na vseh njegovih potih, in nekoč sta ujela nekaj besed iz krvoločnih verzov. Ta deklica je šla in ga ovadila v hipni strasti in razburjenju, da je morilec. Moža so zaprli. Jaz upam, da že obžaluje svoje dejanje. Toda aretacija je imela to dobro, da je pospešila

odkritje. Mladi veleposestnik je bil prisiljen, da je odložil krinko in se dal spoznati. Vrhutega pa je prišel čas, ko je moral izvršiti svojo namero: kupil je naselbino, kjer je delal kot hlapec in izročil posestvo ljudem, ki so mu storili toliko dobrega. Vse na podlagi pravomočnih listin in podpisov. Razentega je izdal še osemsto funtov ter tako omogočil, da bodo imeli dobri ljudje na posestvu prijetno in mirno bivališče. Pač mi ni treba opomniti, da govorim o posestvu Lisheen, in da so tisti dobri ljudje družina Mc Auliffe, ki so skrbeli za omenjenega veleposestnika v stiski in potrebi. In ime veleposestnika, ki je vse zapustil, da bi spoznal razmere ljudstva, se glasi Robert Maxwell, točasni nadzornik v Brandon-Hallu.«

Vse to so poslušali molče. Ko je gospod Hamberton končal, se je razleglo šibko ploskanje. Mož je bil ves razočaran. Pričakoval je, da bo zaorilo kakor potres.

»Vi me potemtakem niste prav umeli?« je dejal.

(Dalje.)



Črnohorska kraljeva družina v Lyonu na Francoskem. Spredaj: Kraljica Milena in kralj Nikita. Zadej, od leve na desno: Hčerke Vera, Ksenija, prestolonaslednica Milica; ministrski predsednik Vuškević in prestolonaslednik Danilo.

pismo pravi: Noe je odprl okno in izpustil goloba, da bi zvedel, ali so vode že jenjale po vrhu zemlje. Ker pa se ni imel kam vsteti, se je vrnil k njemu v barko. In ko je čakal še drugih sedem dni, je zopet izpustil goloba iz ladje. Ta pa je zvečer priletel k njemu nazaj in je prinesel oljkino vejico z zelenimi peresci v svojem kljunu. Noe je tedaj zvedel, da so vode odtekale z zemlje. A še je čakal sedem dni in zopet izpustil goloba, ki se pa ni več vrnil. — Tedaj, ko je golob tam v pečinah, pozabivši Noeteve barke, znašal suhljad za gnezdo, takrat je opravljal Noe zahvalni dar za rešitev. — Torej vztrajati v bojni črti, doma pa delati in moliti, dokler nam golob z zeleno oljkino vejico ne določi časa za — mir!

Ruski voditelj antialkoholnega gibanja Mihajlo Čelišov umrl.

Vsled ponesrečene operacije slepega črevesa je umrl 26. septembra 1915 v Samari na Ruskem voditelj protialkoholnega



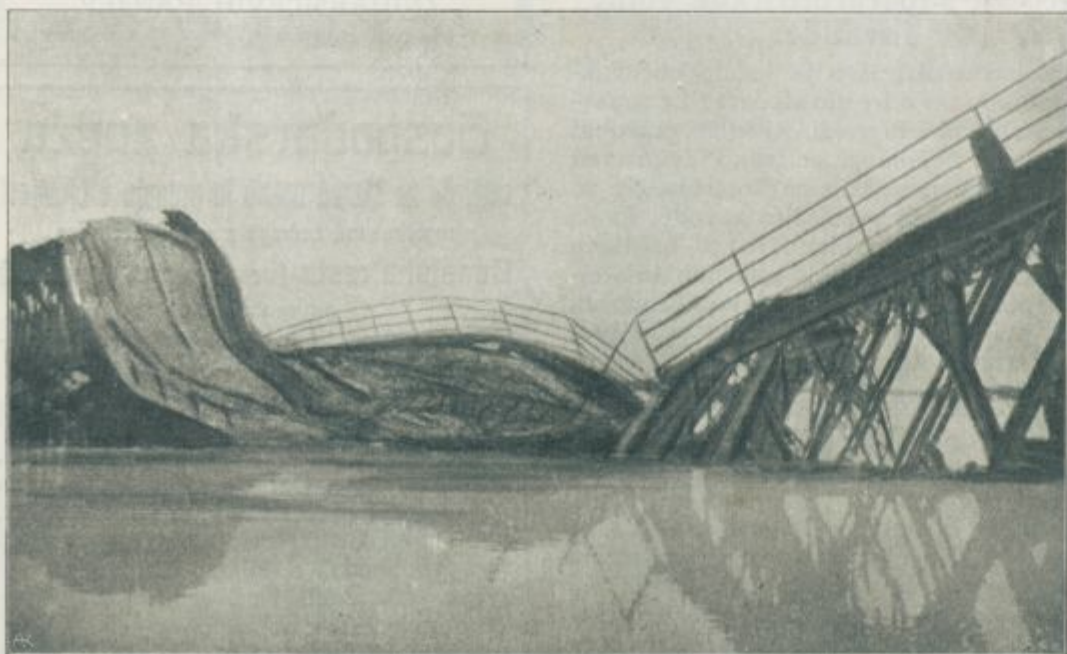
Črnohorska narodna skupščina.

gibanja na Ruskem Mihajlo Čelišov. Deček ubogih staršev se je pozneje sam izobraževal in z delom pridobil lepo imetje. Za se brez skrbi je vso svojo skrb in delo

črt zakona [o preosnovi monopola; po dolgih pretresovanjih je bil predlog sprejet in izročen upravnemu svetu. Kar je temu sledilo, je znano, kako je Witte govoril proti finančnemu izrabljanju monopola o davkih na žganje, da je padel finančni minister Kokovcev, da mu je bil Bark imenovan za naslednika, da je car izdal svoj protialkoholni odgovor, in da je ob izbruhu vojske car popolnoma prepovedal vsako žganje.

Jasno je, da je Čelišov mnogo k temu pripomogel, ker je vedno dregal, govoril po shodih in objavljaj razne spise. — Seveda si je Čelišov pri alkoholnih kapitalistih nakopal mnogo nasprotstva. Z denarjem so delali pri volitvah, da so ga vrgli, tudi v mestni zbor njegovega rodnega mesta Samare so mu zabranili pot v mestni zbor; pri teh bojih njegovi nasprotniki niso bili izbirčni; ovadili so ga, da pri svojih podjetjih ni pošten, a sodne obravnave so dokazale, da so bile vse priče podkupljene, ki so mu očitale, da v svojem kopaljšču neguje nenravnost.

Čist in brezmadežen tudi pred svetom je ta prvoboritelj proti opojnim pijačam na Ruskem doživel še dan, ko je car na Ruskem prepovedal vse opojne pijače za časa vojske. — Da ta carjev ukaz še



Vojska z Rusijo: Od Rusov razdejan most čez reko Narev.

vedno velja, potrjujejo nam pisma naših vojnih ujetnikov. — Veseli bi bili, ko bi mogli tudi mi našim ujetnikom sporočiti, da je tudi pri nas tako. Toda pri nas je drugače in zelo žalostno.

varnost spraviti vojno blagajno, to je sedem milijonov kron. — To je bila težka naloga, ker so kozaki že nadlegovali umikajoče [trenke kolone; vozov z živili in strelivom je bilo brez števila, vse se je

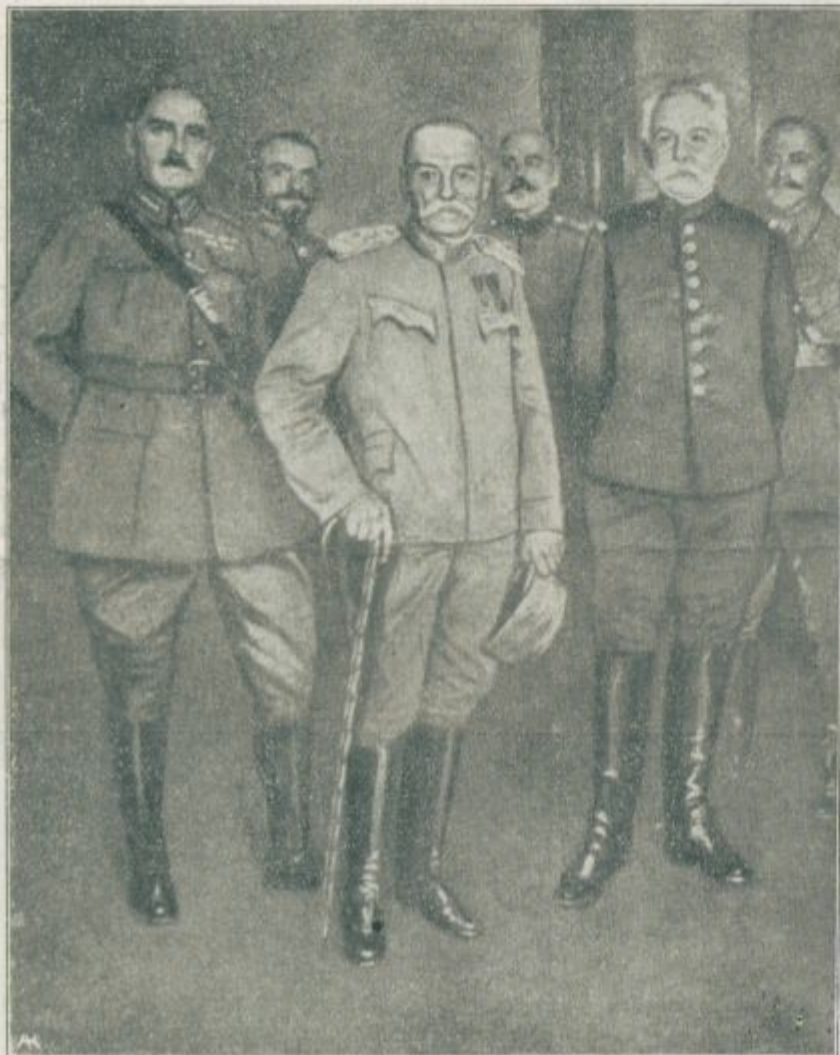
jedli med, ki so ga čebele v meni nanesele. — »Res,« odgovori papirnati koš, »toda tudi to je zasluga, ako kdo reši duševni želodec tisočerm pred neprebavno hrano, kar se je meni posrečilo.«

Grehi očetov.

Prijatelj: »Kaj pa sežigaš vsa svoja stara šolska spričevala?« — Gospodar: »Lahko bi jih kdaj dobil v roke moj najstarejši, ki se letos iz abecednika brati uči.«

Posrečilo se je.

Gospodje so imeli v gostilni svojo sobo. Neki večer pridejo, a najdejo v sobi polno ženã, ki so bile pri kavi prav zgovorne. Moški gostje so jih pri sosednji mizi stisnjeni sicer po strani gledali, a ženske se niso dale nič motiti. Tedaj pa naenkrat vstane pri sosednji mizi gospod in reče: »Gospoda, zadnjič sem vam obljubil, da vam iz coperniške umetnosti nekaj pokažem, kako lahko natančno zračunamo za vsacega, ki je s teboj v sobi, koliko je star...« Med tem pa so se že ženske pri sosednji mizi vzdigale in odhajale skozi vrata. Dobro se ti je zvijača posrečila, so govorniku čestitali pivski tovarisi, ki so bili zopet sami v mali pivnici.



Poveljeniki ententnih armad v Solunu; spredaj v sredi srbski kralj Peter.

Osmo skupino razglednic „Vojska v slikah“ izide konec marca. Obsègala bo štiri velikonočne in štiri po narodnih pesmih povzete motive. - V zalogi je še večje število velikonočnih razglednic iz lanske velikonočne skupine po znižani ceni.

RAZNO

Sovražnikova zemlja.

470.000 kvadratnih kilometrov imajo zasedeni Avstrijci in Nemci sovražnikove zemlje, približno kakor je obsežna Nemčija ali Francoska. Zasedeno ozemlje šteje



† Elizabetha, kraljica-vdova romunska, znana pisateljica pod imenom Sylva Carmen.

v miru blizu 33 milijonov prebivalcev, in je posebno na rusko-poljskem ali francoskem zelo bogato v industriji.

Kako so rešili avstr. vojno blagajno z blizu 7 milijonov denarja?

Ko so se morali naši pri Javorovu umakniti pred Rusi, je dobil rezervni častnik Jene od 34. pešpolka nalog, v

gnetlo po cesti in se zapletlo, da večkrat niso mogli ne naprej in ne nazaj. Rusi so to opazili in streljali v vozove. Vojaki — vozniki so docela izgubili glavo, popuščali vozove in bežali. Častnik Jene si je znal ohraniti mirno kri, odcepil se je s svojim vozom od drugega trenã in podil konje noč in dan, vsak hip v nevarnosti, da ga kozaki obkolijo. Brez odmora šlo je naprej 33 ur. Utrujen do smrti, je častnik z blagajno dohitel korno poveljstvo, konji so pocepali mrtvi, a kaj to, on je izročil poveljniku sedem milijonov kron — vso vojno blagajno.

Skrb za superarbitrirane vojne invalide.

Vojno ministrstvo je izdalo več važnih odlokov, ki odredajo sledeče: Že superarbitrirani vojni invalidi, ki so še potrebni zdravljenja ali šolanja, se lahko javijo sami ali pa jih naznani deželna komisija, da se gredo še zdraviti v vojaške zavode, ki so najbližji njihovemu bivališču. V bolnicah še nadalje dobivajo svojo oskrbno pristojbino, poleg nje pa še obleko, hrano in stanovanje v naturi. Ta odredba velje tudi za notranje bolezni.

ZMES.

Pravljica.

Star, trohnel panj in raztrgan, papirnat koš sta se srečala na smetišču in se pričela hitro pripraviti, kakor je med prijatelji navada. »Kaj se boš ti z menoj primerjal,« je dejal čebelni panj, »sto in sto človeških jezikov se je oblizavalo in krepilo, ko so

Fellerjeve tek vzbujajoče, nalahno odvajajoče rabarbarjeve kroglice z zn. „Elsa - Pillen“



prineso olajšavo.

6 škatlic franko 4 K 40 h. Lekarnar E.V.Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Nad 100.000 zahvalnih pisem.

ALOJZIJ TRINK

STAVBNO IN POHIŠTVENO MIZARSTVO LJUBLJANA, LINHARTOVA UL. 8

SE PRIPOROČA CENJEN. OBČINSTVU V LJUBLJANI IN NA DEŽELI ZA IZVRŠITEV VSAKOVRSNIH DEL

IZDELOVANJE ŽNIDARŠIČEVIH PANJEV

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)

priporoča svojo

- zalogo vsakovrstnega kolonijalnega in specerijskega blaga;
- zalogo najboljših mlekarskih izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka;
- zalogo zajamčeno pristnega vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrviatske, Istre in Dalmacije, najboljše domače slivovke, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Spodnji Šiški št. 152);
- zalogo vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojnik vedno na razpolago;
- zalogo raznih močnih krmil, gnojil in modre galice.



Dogodbe.

Dva junaka. Na kolodvoru v velikem mestu na Francoskem je bilo. Ravno kar je pripihal vlak z bojišča; prišel je iz Flanderskega, kjer se je med zadnjo bitko dopolnilo strašno prerokovanje iz leta 1600.: »In rdeče bo nebo in zemlja, voda in celo zrak, ker kri se bo obenem prelivala v kraljestvu štirih elementov. Čez reke bodo hodili po mrličih, ki bodo mestoma vodam tek izpremenili...«

Nosilci prenašajo ranjence iz vozov in čakajo bolniških vozov, ki jih porazdele po bolnicah. Rdeči križ šviga semtertja na rokah sanitejcev. — Ranjenci stokajo, hropejo, kličejo zdravnika. Med tem šumom se čuje slaboten glas iz vrst ranjencev, sovražnih ujetnikov.

Usmiljenka se skloni k nosilnici, kjer je ležal umirajoč vojak z obrazom brez krvi in s prsi, polnimi krvavečih obvez.

»Kje sem?... Mene hoče zadušiti... umrl bom... Ali ni nobenega duhovna tukaj? — dajte, pokličite ga za božjo voljo, da ne poginem kakor pes na cesti...«

Usmiljenka pogleda okrog sebe in vpraša

manj živeti na tem svetu v primeri z večnostjo?»

In prenesli so ga umirajočega k umirajočemu. Vesel smehljal se je razlil duhovnu čez obraz, ko so ga položili poleg tovariša v trpljenju. Nekateri ranjenci so se pokrižali, ko so ga nesli mimo njih.

Abbé Jean je eden izmed tistih francoskih duhovnov, ki so bili prisiljeni po francoskem zakonu v vojski prijete za orožje. Oni, ki so to postavo izdali, bili so mnenja, da se bo s tem osramotil duhovski stan, ker so mu tudi naložili davek krvi. Toda te vrste duhovni so v miru s častjo nosili pri vojaških vajah vojaško obleko in sredi najgrših psov izpostavljeni vedno zasramovanju drugih vojakov vestno vršili svojo dolžnost. In ti so se tudi sedaj pred sovražnikom pokazali junake.

Nosilnici obeh ranjencev so pritisnili eno k drugi. Duhoven je počasi dvignil svojo okrvavljeno roko in tovarišu napravil na čelu križ. Povedali so mu, da je Nemeč in od Rena doma. Okoli stoječi so se čudeč se odkrili in ta kotiček kolodvora se je za hip izpremenil v svetišče Gospodovo. »Prijatelj, kako je s teboj,« vpraša duhoven tovariša v njegovem domačem jeziku. — Ranjenec se nasmehne; ko zasliši glas v domači besedi, zazdi se mu slabotnemu, da je doma med svojimi. Odkar je ranjen, je

»Bog vas blagoslovi,« pravi ranjenec duhovnu, »vi ste me pomirili in zdi se mi, da umiram doma v naročju žene, sredi svojih otrok.« In z desnico se oklene vojak duhovna, ki pa je tudi onemogel do smrti.

Le nekaj trenutkov, in v objetju sta bila oba mrtva...

Ljudje so si brisali oči in molče pomolili ob lepi smrti dveh junakov.



Zdravstvo.

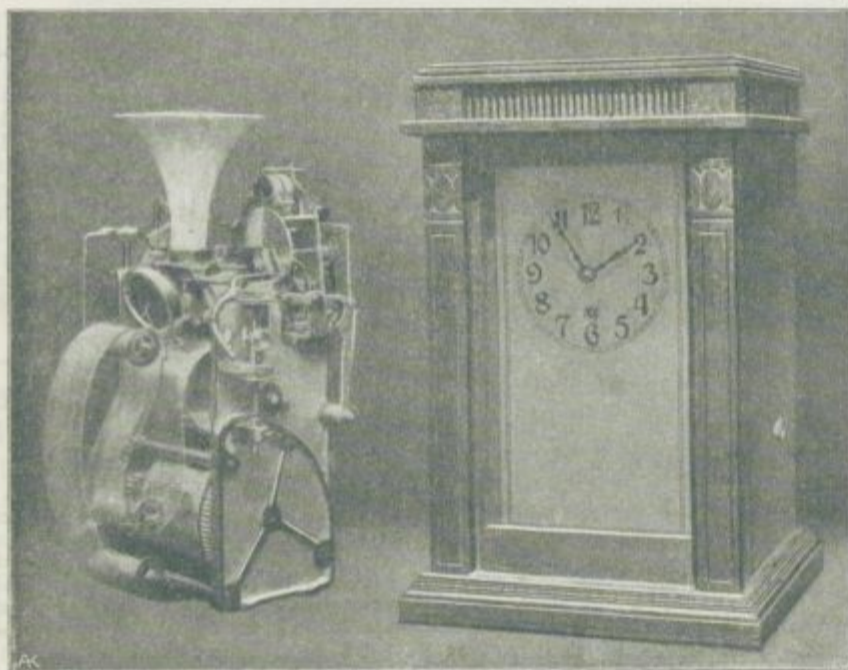
Vroča pijača pozimi. Kadar je človek pre-mražen, se naliva z vrelin čajem ali s kavo ali s činkom, ne glede na to, da si opari grlo, sapnik in želodec. Gorka pijača res segreje človeka. Nansen pripoveduje, kako sta hodila s svojim tovarišem Johannsenom po večnem snegu in ledu in sta se poživiljala s samim čistim kropom, katerega sta jemala po žlici; pri tem sta kar čutila, kako jima je prehajala toplota život do pet. Ali v polarnem mrazu se je shladil krop, še preden je prišla žlica do ust, pri nas si poparimo usta, ne misleč na posledice, ki so katar v želodcu, rane v želodcu, opečeno grlo, zdrobljenje zob — in tudi rak v želodcu. Toplina jedi ne sme znašati nikdar več kakor 45—50 stopinj C., navadno pa je tudi ta toplina prehuda, 37—38 stopinj C. od-govarja našim potrebam najbolj. Vse, kar peče v ustih, je prevroče za grlo in želodec. Posebno škodljive so vroče alkoholne pijače, kakor čink, čaj z rumom in podobno, tudi vroča zabela. Neka gospa si je oparila grlo z vrelin maslom in je dobila raka, mučila se je več let radi hipne neprevidnosti.

Zažlemana pljuča. Razreži par pesti drob-njaka, kuhaj ga pol ure na pol litru kropa ali na mesni juhi, potem vtepi rumenjaki, 60 gramov sladkorja in 30 gramov surovega masla. To kuhaj toliko časa, da povre za prst in jemlji vsako uro po žlički. Dober je tudi izpečen in dobromisličin čaj. — Napravi si mežgo iz ve-likega korena: Skuhaj koren, pretlači ga in kuhaj pol ure s sladkorjem ali z medom. Jemlji večkrat po žlici. Jako omeči sluz tudi uživanje stolčnega janeža in medu. Tudi dim voskov pomaga za težko dihanje, če vržeš par zrn čistega voska na žrjavico in ga vdihuješ v od-prta usta. Lanenega olja vzemi dve žlici na dan, to je bila starim ljudem znana pomoč za težave pri dihanju. Naredi si na pljuča obkla-dek iz kuhanega debelega ječmena, za 20 vi-narjev žafrana in žlico lanenega olja. To naveži toplo in ko se ohladi, naveži nov obkla-dek, potem se omeči sluz in odtrže. Močnate jedi niso dobre, kadar tišči v pljučah. kumino je dobra.

Galgantovo vino za opešan život. V pol-drug liter vina nareži 60 gramov galgantove korenine, 10 gramov žbic, 10 gramov korenčka, 10 gramov sladke skorje, 7 gramov kardomone, 2 grama oreška, 10 gramov popra in 12 gramov ambre. Ko je stalo štiri dni, odlij vino in zlij na dišave nov liter vina, čez štiri dni odlij tudi tega. Jemlji vsak dan po dve žlici vina predpoldne in popoldne, in sicer na vodi ali na juhi.

Za kamen v mehuru. Zriblji deset črnih redkev in deset belih čebul, ožmi v zaključku in primešaj soku kolikor popije stolčnega kandisa. Jemlji zjutraj in zvečer po žlički in devaj na mehur obkladek tople v pepelu pečene čebule. To olajša in prežene bolečine. Čebulo zavij v tenko platno, da ne obje kože.

Za gliste. Zmešaj 90 gramov pelina, 30 gramov praproti glistnice in 40 gramov gomic. Žličko tega kuhaj na četrt litru kropa dve minuti in izpij polovico zjutraj in drugo zve-čer. Tako osem dni.



Govoreča ura.

Ura ima namen, da nam ob določenem roku pove čas, tudi če ure ne vidimo, n. pr. ponoči, takrat moramo šteti, in če je ura blizu polnoči, traja bitje dolgo časa ter se lahko še zmotimo. Zato je pa nekemu urarju prišlo na misel, da napravi govorečo uro, ki pove vsako četrt in vsako uro z besedo: pol petih, polnoč itd. To je izvedel s pomočjo fonografa. Besede, ki jih ura izgovarja,

so navite na fonografičnem traku kakor film. — Naša slika kaže, kakšna je taka ura od zunaj in znotraj.

glasno: »Ali je prišel s tem vlakom kak duhoven?« — Nihče ni videl nobenega. V tem pa se iz bližnje nosilnice čuje glas: »Tukaj, jaz sem duhoven.«

Toda štabni zdravnik pravi: »Ne. To je abbé Jean, pa se ne sme prenašati, da ne izkrvavi; mislil sem, da nam že med potoma umrje, preden se pripeljemo do kolodvora. Pustite ga, da umrje v miru... on je junak.« In pristavil je, da je bil abbé Jean odlikovan za svojo hrabrost. Ko je namreč videl, da se je njegov oddelek v bitki pričel umikati, skočil je oddelek na čelo in klical: »Vsi za svojim častnikom... jaz sem duhoven in se ne bojim smrti.« Krogla ga je zadela. Bil je tudi sicer vedno v prvih vrstah.

Zopet se je čul glas od ujetih ranjencev: »Duhovna... za božjo voljo!«

Usmiljenki je težko, ker ne more ustreči zadnji želji umirajočega, zato je bila vesela, ko ji je nosilec ranjencev sporočil, da ranjeni abbé Jean hoče na vsak način k umirajočemu, ki ga kliče na pomoč.

»Dovolite vendar, da častno kot duhoven umrjem,« pravi abbé Jean. Ko ga opozore, da vsako pretresanje lahko takoj povzroči njegovo smrt, tedaj reče: »Kaj je, eno uro več ali

to edina njegova želja, da bi umrl med domačimi.

»Oče moj, ali me poznate?« vpraša s slabotnim glasom.

»Da, prijatelj, ti si moj brat,« reče duhoven, »jaz dobro poznam tvoj dom, lepo Porenje.«

»Jaz sem doma od Remagena.«

»Vem, kje je to; prijazna cerkev z bližnjega griča pozdravlja vaše mesto. V lepi pomladi sem prišel iz samostana Nonnenwort v vaš kraj. — Prijatelj, ali bi se rad izpovedal? Nikar se preveč ne trudi.«

Umirajoči se nasmehlja ob spominu na imena domačih krajev, ki jih je čul, in potem se izpove, da je streljal v bitki in gotovo koga ubil, da je v borbi moža z možem zasadel jeklo v srce mlademu vojaku; ta ga je ob smrti pogledal tako skrivnostno, da tega pogleda ne more nikoli pozabiti..., in njegove zadnje besede mi zvane vedno v ušesih. Ah, ko bi bil zaklel, ko bi mi bil zagrozil, bi že še prenašal..., toda on je le vzdihnil: Ah, moja uboga žena... ah, moji otroci sirote... Nekaj strašnega je to zame, in vedno to čujem, odkar sem ranjen... Tedaj ga duhoven s par besedami potolaži in mu podeli odvezo.



Gospodinja.

Snaženje krzna. Predno spraviš krzno, ga je treba očediti in izkrtačiti. Belo krzno se potrosi s pšenično moko ali z magnezijo, izdrgne, iztrka in izkrtači. — Krzno se opere: Prevri dobrega navadnega mila ali Sunlight-mila, precedi in namoči krzno v mrzlo milnico. Ko je stalo pol ure v njem, iztisni krzno malo z rokama, odlij tisto milnico in nalij čiste, to ponovi po potrebi, potem izplakni v mlačni deževnici ali rečnici. V mrzli vodi se strdi koža. Nato zavij krzno v rjuhe, da vzamejo rjuhe vso mokroto vun, izčesi dlake z redkim glavnikom in obesi krzno na zrak, ali ne na sonce. — Mokro krzno, kožuhe, boe in drugo ne devaj nikdar h gorki peči. Od hude vročine se cepijo dlake in poka koža. Mokro krzno obesi v zračni sobi in zgladi dlake. Ko je suho, ga iztrkaj s palico in počesi prvič pokončno, potem po svoji naravni legi. Česanje brani, da se cepi dlaka in brani, da izpada. Dobro je prečesati krzno večkrat. Ako padajo dlake pri česanju, je to znak, da so se zalegli molji v krzno. Take stvari obešaj na zrak in iztrkaj, potem prežveplaj. Obesi krzno v omaro ali med okna, prižgi v pločevinasti posodi ali na krožniku par nažveplanih nití in zapri. Ako imaš v omari, kjer visi krzno, krpo, namočeno v terpentinu, se je bodo ogibali molji. — Da ostane krzno lepo, mora biti primerno spravljeno. Svetloba škoduje boljšemu krznu, dlake izgube svoj lesk, omara mora stati na temnem, najbolje so v zid narejene. Kosi s krznom obšite obleke se ne smejo pritiskavati v omari. Ovratnice naj vise lepo na obešalu za obleke. Mufkam naravnaj dlake, da leže gladkoma. Sezi z roko v mufko in vrvnajte z drugo roko dlake in zavij jo tako v

Med Srbi.



A.: Pod zemljo je gotovo bolj mir —
B.: Ne go nad njo, kaj ne?

škaflo. Škaflo vloži s svilenim papirjem in shrani tako, da leži po dolgem, da se ne povese bata v mufki. — Spravi se kožuovina viseč v omari ali ležeč v zabojih. Pri dolgem ležanju se pokvari krzno rado, ker se pretisne dlaka. Zato je treba podložiti vse rahloma z mehkim papirjem. Ako visi, je še naboljše. Zato naredi vrečo iz novega platna, katerega se drži še mikanje, ali iz platna, ki je bilo namočeno v slanem kropu ali v žvepleni raztopini in dobro posušeno. Krzno zatakni, kakor visi na kljuki, v vrečo in zadrigni vrečo ob kljuki tako trdno, da ne more zrak noter. V vrečo naložiš lahko še belega popra, kafe in podobne reči, ki ne diše moljem. Ako pa spraviš krzno v zaboj, ga moraš prevleči s potiskanim papirjem in prežveplati. Vsak kos krzna zavij posebej in natosi s kafro ali s sivkinim semenom ali s suhim pelinom in podloži na gibih z mehkim papirjem. Ko je vse notri, zatlači v kote pelina in baldrijana ali krpe, namočene v terpentinu, pokrij s potiskanim papirjem in zapri. Tudi od zunaj je treba zadelati vsako luknjico. — Kdor ima dragocen kožuh, stori še najbolje, da ga dá spraviti krznarju. — Pretisnjena mesta

krtači z mokro krtačo tako, da bodo šle dlake pokonci, potem obesi krzno v odprtem prostoru, da se osuši na zraku.

Izvlaček za punč iz nezrelega grozdja. Nezrele vinske jagode operi in iztisni. Deni malo več sladkorja kakor je soka, na 3 litre soka obribe limone in $\frac{1}{8}$ sladkorja, zavri in odstavi. Ko se je ohladilo, prilij dobrega araka (na 3 litre soka liter araka), pusti stati čez noč, precedi drugi dan skozi filtrirko, zlij v steklenice, zamaši in zapečati. Čim dalje leži ta izvleček v kleti, tem boljši je. Za punč deni na 2 litra kropa $\frac{1}{2}$ litra izvlečka, za čaj žlico izvlečka na $\frac{1}{8}$ litra čaja.



Drobiž.

Ali je res škorpion samomorilec? Večkrat ste že gotovo slišali, da škorpion v sili samega sebe zastrupi. To zatrjujejo tudi ljudje, ki pri človeku taje dušo, pa se toliko bolj potegujejo za živalsko dušo in po vsej sili hočejo dognati pri živalih neko razumnost, ki naj bi žival v isto vrsto stavila s človekom. Kaj je torej na tem, ali se res škorpion v sili sam zastrupi, da se obvaruje pred hujšo smrtjo. Vse to je optična prevara, naše oči nas goljufajo. V resnici se vsa ta vera podere na dejstvu, da so vse strupene živali glede svojega strupa »imun«, to se pravi, da škorpionu samemu njegov strup ne škoduje. Tudi potom poizkušeni se ni posrečilo škorpionu umoriti s tem, da so zadržali njegovo želo njemu v oprsje in vanje iztisnili strup. Torej o zastrupljenju, o samomoru škorpionu ne more biti nobenega govora. Nastalo je to mnenje iz opazovanja škorpionu; kadar je v bolečinah, se zvija in zdi se človeku, kakor da bi vase zasajal svoje strupeno želo; pa to so le krči, ki pri vseh živalih nastopajo ob času, ko imajo preminuti. — Zasledovalcem živalske duše torej tudi samomorilec škorpion ne bo nič pomagal. — Bomo že morali pri tem ostati, kar je Stvarnik določil, ki je človeku dal razum in prosto voljo, živali pa nagon, da jo vodi v življenju.

Bodeča žica pri neciviliziranih narodih. Pri nas v deželi stare kulture poznamo bodečo žico šele par desetletji kot obrambno sredstvo v vojni. Na otokih Borneo, Sumatra in Java, in tudi na bližnjih otokih, pa poznajo in uporabljajo domačini že več stoletij jim od narave ponujeno bodečo žico. Z uprav rafinirano zlobo si znajo pomagati v vojni ž njo. Tam imajo koprive, ki povzročijo hude rane, če se jih le dotakneš, ki se ne celijo rade ali se sploh ne zacelijo; imajo grmičje s hudimi trnji in velike rastline bodilke. Za takimi ograjami so se skrivali domačini v bojih s Holandci; da so pripomogli svoji trdnjavi do še hujšega učinka, so namazali trnje in bodilke s strupenim mlečecem ančarovca (Antiaris toxicaria), ki daje najhujši strup, Ipoh ali Upas imenovan.

Pri jurišanju iz trnja zgrajenih trdnjav se je godilo slabo nizozemskim četam, rana, narejena od zastrupljenega trnja, je povzročila večinoma smrt, koprivine opečenine pa mučne in dolgo trajajoče bolečine. Kopriva žarnica je sploh nevarno in hudo orožje Malajca. To je pa posebna vrsta kopriv, ki rasto po vzhodni Aziji in imajo značilno ime »mrtvaške koprive«. Holandci jih imenujejo laportske koprive. Kakor naše domače velike koprive pečenice imajo tudi te žgalnice, to so kocinice s krhko ključico, ki so napolnjene s strupenim sokom. Ako se dotakneš teh kocinic še tako rahlo, takoj se odlomi krhka ključica, se zabode v kožo in izpusti strup. Te koprivine žgalnice so ustvarjene približno tako kakor zobje strupenih kač. Naša kopriva naredi na koži samo pekoče srbenje, laportska kopriva

pa povzroči zastrupljenje krvi, ki ostane, kolikor je pač ran, omejeno na del telesa, ali pa prevzame celo telo. Ako je zastrupljenje le lokalno, omrtvi samo roka ali kjer je, sicer se polasti zastrupljenega neka krčevita omama, iz katere se navadno ne predrami več. Večkrat je bilo treba odrezati zastrupljenim roko, naročje ali nogo, da se je rešilo življenje. Domačini poznajo leke za domače strupene rastline, Evropejec jih ne more izvedeti od njih.

Vojni ujetniki za kmetijsko in obrtno delo. Po odredbi našega vojnega ministrstva se porablajo vojni ujetniki za razna dela. Redno se odda najmanj deset ujetnikov. Delodajalec ali gospodar prevzame odgovornost, preskrbeti mora paznika, ki bo pri oblastvu zaprišen. Za vsakega ujetnika-delavca je vložiti poročstva 30 kron, ki zapadejo, ako bi gospodar dajal ujetnikom preslabo hrano, ali če bi grdo z njimi ravnal. Gospodar je dolžan vsakemu ujetniku-delavcu plačati na dan vsaj 15 vinarjev, največ 50 vinarjev kot dnevni zaslužek. Izjemoma se dobi tudi manj kakor deset ujetnikov, če je sicer v vsakem oziru za njih varstvo oskrbljeno. Prošnje za delavce je vložiti pri političnemu oblastvu gospodarjem. — Za obdelovanje zemlje bo vojna uprava dala na razpolago tudi konje, da bo mogoče polje dobro obdelati in si zagotoviti kolikor mogoče veliko živil.

Kot brambno sredstvo proti boleznim požiralnika in vratu se priporočajo izpiranja s Fellerjevim antseptičnim, razkužujočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Umori namreč klice ter očisti vse dele požiralnika. Utrdi sluzne kože pred škodljivimi učinki mraza. 12 steklenic tega preizkušene domačega sredstva pošlje kamorkoli franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Tudi Fellerjeve nalahno odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa-Pillen« 6 škatlic franko 4 K 40 h se lahko obenem naroče. (ea).

Ugodna prilika za živinorejce, kupce, prodajalce

Ako želite kupiti ali prodati: konje, debele vole, plemenske vole, bike, krave breje in s teleti, teleta za klanje, breje svinje, plemenske prasce, pitane prašiče, plemenske koze, kozličke, ovce in belgijske zajce, se oglasite ustmeno ali pismeno (znamko za odgovor!) v pisarni Vnovčevalnice za živino, Ljubljana, Dunajska cesta 29, vsak delavnik od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, kjer bodete zahtevano žival kupili, oziroma prodali. ♦♦♦♦

Knjigoveznica

Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani
Kopitarjeva ulica št. 6

priporoča

originalne platnice

za

Ilustrirani Glasnik

V delo se sprejema že sedaj, a izvršilo se bo šele po končani vojni.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovar.